

4. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu
“Küresel Eğilimler-Yerel Etkiler”
23-24 ŞUBAT 2018 - İZMİR

**TÜRKİYE’DE YAT TURİZMİ MEVZUATINA KEŞİFSEL
BİR YAKLAŞIM**
¹Murat ÖZBEK

ÖZET

Günümüzde sakin, rahat ve güzel bir ortamda huzur bulabilmek amacıyla insanlar bir tekne sahibi olarak denizlere açılıp seyir etmek ve el değmemiş koylarda zaman geçirmek istemektedirler. Karada bir yazlık satın almak yerine yüzen bir yazlık olan bir tekne satın almak, hem teknede konaklamak hem de denizin nimetlerinden faydalanmak çekici gelmektedir. Bir tekne sahibi olunca, tekne kiralayınca veya yat turizmine ticari bir faaliyet ile katkıda bulunulunca Türkiye’de çok çeşitli kurumların çok farklı düzenledikleri mevzuat ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Denizci bir millet olmak için güçlü bir donanma ve ticaret filosunun yanında yat filosunun dolayısıyla amatör denizciliğin de geliştirilmesi gerekmektedir. Sportif başarılarla sahip denizcilere, güçlü bir donanmaya veya tüm ticaret filosuna kaynak olacak insan kaynağı da yat turizmi faaliyetlerinde bulunan amatör denizciler arasından sağlanacaktır. Bunun yanda yat turizmi kapsamında yurt dışından gelen yabancı yatçıların Türkiye’de yaptığı harcamalarla sağlanan döviz girdisi de ekonomik olarak önemlidir.

Literatürde yat turizmi mevzuatı ile ilgili az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı mevzuat taraması yöntemiyle yat ve tekne sahiplerinin yat turizmi ile alakalı karşı karşıya kalacağı hukuksal düzenlemelerin ortaya konulmasıdır.

Anahtar Sözcükler: Mevzuat, Yat turizmi, Yatçılık

1. GİRİŞ

Yat turizmi doğası gereği uluslararası bir nitelik taşımaktadır. Türkiye karasularında Türk bayraklı yerel yatlar Türk vatandaşları veya yabancı ülkelerin vatandaşları ile seyir yapabilirken dünyanın herhangi bir ülkesinin bayrağını taşıyan yabancı yatlar da yabancı misafirler ile seyir yapabilmektedir. Bundan dolayı gerek Türk bayraklı yatların Türkiye karasuları dışına çıkarken gerekse de yabancı bayraklı yatların

---

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Anabilim Dalı, Deniz Turizmi Programı, İzmir
muratozbek@tmail.com

Türk karasularına girerken çeşitli işlemlerin yapılması gerekmektedir. Bunun yanında bu yatlarda çalışan mürettebatların ve yolcuların da deniz hudut kapılarında giriş ve çıkış işlemlerinin yetkili kurumlarca yapılması gerekmektedir. Bu işlemleri düzenleyen kurallar bütünü çok farklı kurumları ilgilendirmektedir. Denizde kolluk kuvveti olarak Deniz Polisi ve Sahil Güvenlik Komutanlığı yetkili iken kural koyucu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çıkardığı kanunlar, Bakanlar Kurulu'nun çıkardığı kanun hükmünde kararname, kararlar ve tüzükler; Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı'nın çıkardığı yönetmelik, genelge, yönerge ve tebliğler yanında Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile taraf olunan uluslararası sözleşmeler yat turizmi mevzuatını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada yat turizminin konusu iki bölümden oluşmaktadır. Birincisi su üstünde seyahat imkânı sağlayarak turizm faaliyetlerinde bulunulmasını olanaklı kılan yat, ikinci konu da turizm faaliyetlerinde bulunan turist olarak konumuz olan yatçıdır. Bu açıdan çalışmada yat turizmi mevzuatının değerlendirilmesi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yatların turizm ile alakalı seyirlerinde geçerli olan düzenlemeler ele alınırken ikinci bölümde turistik amaçlarla yatlarda seyahat eden yatçılar için deniz hudut kapılarında gerçekleştirilen pasaport, vize ve diğer işlemlerini düzenleyen kurallar ele alınacaktır.

2. YAT TURİZMİNDE YATLAR

Mevzuatta yat turizminin konusu olan yat tanımı “Kamarası, tuvaleti, lavabosu, mutfağı olan, ticari olarak veya ticari olmadan gezi ve spor amacıyla kullanılan, yük, yolcu ve balıkçı gemisi niteliğinde olmayan, taşıdığı yolcu sayısı on ikiyi geçmeyen veya kabotaj seferinde yüz mille sınırlı, en yakın karadan yirmi milden fazla uzaklaşmamak şartıyla taşıdığı yolcu sayısı otuz altıyı geçmeyen ve tonilato belgesinde yat olduğu belirtilen gemi” şeklinde yapılmaktadır (Turizmi Teşvik Kanunu m. 3 f. 1). On iki yatak kapasitesinden fazla, tonilato belgelerinde yolcu gemisi olarak nitelendirilmiş yat tipinde inşa edilmiş deniz araçları da yat olarak değerlendirilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 23 f. 1). Bu tanımdan hareketle yat turizmi açısından su üstünde yüzen bir deniz aracı, tekne, yat veya geminin teknik niteliklerinden çok turistik amaçlarla kullanılıp kullanılmaması önemlidir.

Yat turizmi tüm dünya denizlerinde mümkündür. Uluslararası sularda her yat taşıdığı bayrak ülkesinin kurallarına tabi iken her ülke kendi karasularında yatların seyir esaslarını düzenleme yetkisine ve hakkına sahiptir. Buna istinaden Türkiye’de de yatların Türk karasularına giriş ve çıkış işlemleri yanında yatların turistik amaçlarla Türk karasularında seyri için de çeşitli kurallar konulmuştur. İlk olarak tüm

yatlarla ilgili olan düzenlemeler ele alınacak daha sonra Türk bayraklı özel ve ticari yatlara özel kurallara değinilecek son olarak yabancı bayraklı özel ve ticari yatlara haiz kurallar ortaya konulacaktır.

Özel veya ticari olması fark etmeksizin Türk ve yabancı bayraklı yatların turistik amaçla Türkiye'ye giriş ve çıkış işlemleri deniz hudut kapılarında yapılmaktadır (Turizmi Teşvik Kanunu m. 28). Yatların hudut giriş ve çıkış işlemleri; beyan esasına dayalı olarak seyir izin belgesi üzerinde düzenlenmektedir. Seyir izin belgesi, Türk bayraklı deniz turizmi araçları ile yabancı limanlardan gelen veya Türkiye'de kışlayan yabancı bayraklı deniz araçlarının vardıkları ilk Türk limanında veya kışlamak üzere kaldıkları son bağlama yerinde yapacakları araç, personel, yolcu ve sefer ile ilgili beyan ve işlemlerin yer aldığı, ayrıca liman seferi dışında yapacakları yolculuğa müsaade edildiğini gösteren, liman çıkış belgesi yerine de geçen belge olarak tanımlanmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 4 f. 1/j). Seyir izin belgesi Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş gemi acenteleri tarafından elektronik ortamda düzenlenmeli aynı bilgiler seyir izin belgesine de yazıcı ile veya el yazısı şeklinde işlenmelidir. Liman Başkanlığı, Türkiye Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü, Deniz Polisi ve ilgili gümrük müdürlükleri tarafından incelemeler yapılmaktadır. Gerekli görüldüğü hallerde, bu kurumların inceleme ve araştırması sonuçlanıncaya kadar deniz aracının limana girmesine veya limandan ayrılmasına izin verilmemektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 40 f. 2). Yatların hudut giriş ve çıkış işlemleri sırasında deniz aracı sahibinin veya kaptanının pasaportları üzerine deniz aracına ait herhangi bir kayıt düşülmemektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 40 f. 3). Deniz seyri dışında herhangi bir nakliye vasıtasıyla Türkiye gümrük bölgesine getirilen yatların hudut girişlerine ilişkin seyir izin belgesi işlemleri denize ilk indirildikleri yerde başlamaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 40 f. 4).

Seyir izin belgesinin süresi içerisinde yatlarda bulundurulması zorunludur (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 42 f. 4). Seyir izin belgesinin geçerlilik süresi bir yıldır. Ancak, yatın kışlamaya bırakılması halinde, kışlama süresi boyunca da bu belge geçerlidir. Yat sahibinin veya donatanın değişmesi, yatın Türkiye Gümrük Bölgesi'nin dışına çıkması veya herhangi bir nedenle seyir izin belgesinin kayıp edilmesi halinde belgenin geçerliliği sona ermektedir. Mürettebat ve yolcu değişmesi bu belgenin değiştirilmesini gerektirmese de değişiklikler seyir izin belgesine işlenmelidir (Yatlara İlişkin 9 Sayılı Gümrük Genel Tebliği m. 5).

Yatların seyir izin belgesi kapsamında yaptıkları vize, patente dâhil sıhhi muamele, yabancı bir limana uğramadıkları ve Türkiye'de kaldıkları sürece ayrıca bir işleme gerek olmaksızın geçerlidir. Ancak, ölüm ve bulaşıcı hastalık halinin en yakın liman başkanlığına veya en

yakın mülki idare amirliğine bildirilmesi zorunludur (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 43). Türkiye’de 50 net tona kadar olan yatlardan sağlık resmi alınmamaktadır (Gemi Sağlık Resmi Kanunu m. 4). Yabancı ülkelerden Türk limanlarına gelen 50 net ton üzerindeki özel yatlara ve yalnız turist taşıyıp başka ticari işlemlerde bulunmayan turist gemilerine sağlık resmi, indirimli olarak uygulanmaktadır. Yabancı ülkelerden gelen yatlar sağlık resmini, ilk uğradıkları limanlarda ödemelidir (Gemi Sağlık Resmi Kanunu m. 3).

Türkiye'nin deniz yetki alanlarında bulunan uğraksız gemiler haricindeki gemiler; normal faaliyetlerinden kaynaklanan atıkları, atık kabul tesislerine veya atık alma gemilerine geciktirmeksizin vermekle yükümlüdür (Gemilerden Atık Alınması Ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği m. 10 f. 1). Buna göre Türk veya yabancı bayraklı özel veya ticari yatlar mavi kart almak zorundadırlar. Yurtdışından gelen yatlar kırk sekiz saat içinde Mavi Kartı temin etmek ve kullanmak, atık kabul tesislerine veya gerektiği durumlarda irtibat kurarak atık alım gemilerine atıklarını vermek ve verilen her atık için Mavi Kart Sistemine gerekli bilgileri işletmekle yükümlüdür (Gemi Atık Takip Sistemleri Uygulama Genelgesi (2013/12). m. 5 f. 4). Atığın türü, miktarı, işlem tarihi ve ihtiyaç duyulan diğer bilgileri ilgili yata ait Mavi Karta yüklenmelidir (Gemi Atık Takip Sistemleri Uygulama Genelgesi (2013/12). m. 5 f. 5).

Türkiye’de yat turizmi ile ilgili mevzuat incelediğinde, bandırasına göre Türk bayraklı yatlar ve yabancı bayraklı yatlar şeklinde iki ayrı yat çeşidi ortaya çıkarken kullanım amaçlarına göre de özel yatlar ve ticari yatlar ayrımı görülmektedir. Bu alt başlıklara göre farklı kurallar uygulanmaktadır.

2.1. Türk Bayraklı Yatlar

Türkiye’de bir sicile kayıt edilen, bağlama limanı bir Türk limanı olan yatlar Türk bayrağı taşımaktadır. Türk bayraklı yatlar kullanım amaçlarına göre Türk bayraklı özel yatlar ve Türk bayraklı ticari yatlar şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

2.1.1. Türk Bayraklı Özel Yatlar

Mevzuatta özel yat yerine özel tekne tanımı bulunmaktadır. Özel Tekne, “ticari amaç olmaksızın münhasıran gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan, ulusal standarda göre ölçüldüğünde boyu (LH). 2,5 metreden küçük ve 24 metreden büyük olmayan, mülkiyeti gerçek kişilere veya faaliyet konusu su sporları olan dernek veya vakıflara ait tekneler ile bu şartlardan bir veya birkaçını haiz olmamakla birlikte, bağlama kütüğüne kayıtlı olup özel tekne

ruhsatnamesi almış olan tekneler” şeklinde tanımlanmaktadır (Özel Teknelerin Donatımı Ve Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik m. 4 f. 1/ç).

Yat turizmi açısından Türk bayraklı özel yatlar için herhangi bir sefer bölgesi kısıtlaması bulunmamaktadır. Bir Türk bayraklı özel yat, en az amatör denizci belgesine sahip en az bir kaptan idaresinde dünyanın tüm denizlerine turistik amaçlarla sefer yapabilmektedir.

Türk bayraklı özel yatlar; Türk limanları ile yabancı limanlar arasındaki seferlerinde seyir izin belgesi üzerinden deniz hudut kapılarından işlem yapabilmektedir. Türk bayraklı özel yatlar için Türkiye’ye giriş yaptığı limanda yapılan sıhhi muamele yabancı bir limana uğramadıkları ve Türkiye’de kaldıkları sürece geçerli olmaktadır. Bunun yanında Türk bayraklı özel yatlar Türk limanları arasında yapacakları seferlerde seyir izin belgesi kullanmak zorunda değildir (Turizmi Teşvik Kanunu m. 28). Türk bayraklı özel yatlar Türk karasularında serbestçe seyir yapabilmekte herhangi bir izne tabi olmamaktadır. Askeri yasak bölgeler haricinde her koya demirleyebilmekte ve her limana bağlanabilmektedir.

Özel yatlar hiç bir şekilde ticari amaçla kullanılamamaktadır. Türk bayraklı yatlarla seyir esnasında, teknenin belirlenen kapasitesi kadar yatçı bulunabilirken bir özel yatta seyirde en çok on iki kişi bulunabilmektedir. Seyir haddinden fazla kişiyle yola çıkan özel tekneler ile ticari maksatla yolcu veya yük taşıyan özel tekneler yolculuğa izin verilmemiş sayılmaktadır (Özel Teknelerin Donatımı ve Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik Ek m. 2 f. 1 ve 2).

2.1.2. Türk Bayraklı Ticari Yatlar

Türkiye’de yat turizmi alanında ticari faaliyette bulunabilmek için Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan deniz turizmi araçları turizm işletmesi belgesi alınması gerekmektedir. Türk bayraklı Yatlar için Deniz Turizmi Aracı İşletme ve Yatırım Belgesi başvuruları Kültür ve Turizm İl Müdürlüklerine yapılmaktadır.

Deniz turizmi aracı işletmeciliği için belge talebinde bulunacak gerçek veya tüzel kişilerin, Türk bayraklı en az bir yatın mülkiyetine sahip olmaları veya Türk bayraklı bir yatı en az bir yıl süre ile kiralamaları gerekmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 8 f. 1).

Mürettebatlı olarak kiralanın Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan belgeli Türk bayraklı ticari yatlar, Türk karasularında her ticari seferin sonuna kadar geçerli olmak üzere seyir izin belgesi ile seyredabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 42 f. 3). Deniz turizmi araçlarına verilecek olan kıyı tesisi çıkış izni, seyir izin belgesi ile verilmektedir. Bu durumda seyir izin belgesi liman çıkış belgesi yerine geçmektedir

(Limanlar Yönetmeliği m. 11 f.1). Sefer bittikten en geç on iki saat içinde kaptanın seyir izin belgesinin yatçı nüshasını liman başkanlığına teslim etmesi ile sefer tamamlanmış olmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 42 f. 5).

Ticari yatlarda liman seferi hariç yolcu kapasitesi kamaralardaki yatak sayısı kadardır. Ticari yatlarda yolcu sayısı en fazla otuz altı kişi olabilmektedir (Gemilerin Teknik Yönetmeliği m. 32). Normalde uluslararası seferlerde ticari yatlar maksimum on iki yolcu ile sefer yapabiliyorken, tarihi geçmiş i olan geleneksel yöntemlerle belirli bir tipte inşa edilen ve kamaralarında en fazla otuz altı kişi taşıyabilen ve cinsi ticari yat olan gemiler, seyir sahalarının mevsimsel deniz ve hava koşulları, seferin niteliği, yakınlığı veya sürenin kısalığı ile aynı koşullarda çalışan, aynı sınıftaki diğer ülke gemilerinin olması durumunda karşılıklı mütekabiliyet esasları dâhilinde yakın sefer bölgesinde çalışabilmektedir (Gemilerin Teknik Yönetmeliği m. 15).

2.2. Yabancı Bayraklı Yatlar

Yabancı bayraklı veya yabancıların kullandıkları yatlar tespit ve ilan edilen seyir haritalarına işlenmiş yasak bölgeler dışında kalan kıyı ve koylara gezi amacıyla yanaşabilir ve demirleyebilmektedir (Turizmi Teşvik Kanunu 28. m.).

Yabancı bayraklı yatlar; Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli deniz turizmi tesislerinde ayrıca bir izne gerek kalmaksızın beş yıla kadar denizde ve karada kışlama, bakım ve onarım amacıyla bırakılabilmektedir. Belgeli deniz turizmi tesislerinde beş yıl kalan ve bu süre içerisinde sahipleri tarafından en az bir kez kullanılan yabancı bayraklı özel yatların kalış süresi Bakanlıkça beş yıl daha uzatılabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 46 f. 1). Yabancı bayraklı yatların deniz turizmi tesislerine bırakılarak donatan, sahip ve kaptanının Türkiye dışına çıkmak istemesi halinde, deniz turizmi tesis işletmesi, deniz turizmi aracını sorumluluğu altına alarak durumu seyir izin belgesi üzerine işlemeli ve bağlı bulunduğu gümrük idaresine ve liman başkanlığına bildirmelidir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 46 f. 2). Bağlama sözleşmesi süresinin bitiminden itibaren beş yıl sonunda liman işletmesine başvurmayan veya sözleşmesini yenilemeyen yatlar ile ilgili olarak gümrük mevzuatı tasfiye hükümleri uyarınca işlem yapılmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 46 f. 3).

Haklarında kaçak eşya taşıdıklarına dair usulüne uygun yapılmış bir ihbar olmayan yatlarda arama ve eşya muayenesi yapılmamalıdır. Gerek beyan üzerine gerekse yapılan arama veya muayenede sözü edilen yatta Türkiye'ye sokulması yasak eşya olduğunun anlaşılması halinde bu eşya, gümrük denetimi altına alınarak yat Türkiye Gümrük Bölgesi'ni terk edinceye kadar iade edilmemektedir. Yatta bulunan demirbaş eşyanın

Türkiye Gümrük Bölgesi'ne kaçak olarak sokulduğuna dair usulüne uygun yapılmış bir ihbar olması halinde bu yatın demirbaş eşyanın kontrolü Seyir İzin Belgesi'nde bulunan demirbaş eşya listesine göre yapılmaktadır (Yatlara İlişkin 9 Sayılı Gümrük Genel Tebliği m. 6/d ve e).

Seyir İzin Belgesi'nde belirtilen güzergâhta kayıtlı ara limanlarının birinde yattan inen ya da yata binen olması, personel veya beyan edilen güzergâhta değişiklik yapılması halinde, değişiklikler belge üzerine kaydedilerek Liman Başkanlığınca onaylanmalıdır (Yatlara İlişkin 9 Sayılı Gümrük Genel Tebliği m. 6/g).

Seyir İzin Belgesi'nin herhangi bir şekilde kaybı halinde yeni bir belge düzenlenmelidir. Seyir İzin Belgesi'nin yenilenmesi işlemlerinde Liman Başkanlığı ve Gümrük Muhafaza İdaresi'nin onayı yeterli olmaktadır (Yatlara İlişkin 9 Sayılı Gümrük Genel Tebliği m. 11).

Yatların muayene ve ölçümleri, ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerine göre yapılırken yabancı bayraklı yatların sahip oldukları ölçüm ile ilgili belgeler ve muayeneler Türkiye'de de geçerli olmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 38 f. 2). 1000 GT ve üzerindeki yabancı bayraklı ticari ve özel yatlar kılavuz kaptan almak zorundadır (Limanlar Yönetmeliği m. 13).

2.2.1. Yabancı Bayraklı Özel Yatlar

Deniz hudut kapılarından giriş işlemini tamamlamış yabancı bayraklı özel deniz araçları Türkiye'ye girişte Türk liman ve karasularında yapacakları seyirleri, güzergâhlarını seyir izin belgesi üzerinde belirterek serbestçe seyredabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 42 f. 2).

Türkiye karasularında seyreden veya Türkiye'de kışlayan yabancı bayraklı özel yatlar, sahipleri ve yat sahibince yazılı yetki verilmiş kişiler tarafından, ticari amaç taşımamak kaydıyla gezi, spor ve eğlence amacıyla seyir izin belgesi ile serbestçe kullanılabilir. Bu çeşit yatlarla karşılığında hiçbir ücret alınmadan yalnızca gezi, spor ve eğlence amacıyla Türk veya yabancı ziyaretçi alınması da mümkündür (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 47 f. 1).

Çok sahipli yabancı bayraklı özel yatlar ile yabancı kulüp, dernek ve birliklere ait yatlar bir yıl içerisinde gezi, eğlence ve spor amacıyla en fazla dört sahibi tarafından kullanılabilir. Bu yatların dört sahipten fazla kullanılması halinde, deniz turizminin geliştirilmesi için altyapı hizmetlerine katkı payı, seyir izin belgesi ücretine eklenerek alınmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 47 f. 2).

Yabancı bayraklı özel yatlar, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli bir yat limanı veya çekek yerinde beş yıl kalabilmektedir. Bu süre içerisinde en az bir kez kullanılan yabancı bayraklı özel yatların süreleri,

Bakanlıktan belgeli yat limanı veya çekek yerlerinde beş yıl konakladığını belirtir yazının ya da bağlama sözleşmesinin, beş yıl içerisinde en az bir kez kullanıldığını gösteren seyir izin belgesinin ve yata ilişkin sertifikanın onaylı örneklerinin Bakanlığa ibraz edilmesi halinde beş yıl daha uzatılabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 23 f. 1).

Türk limanları arasında seyreden yabancı bayraklı özel yatlarda, meydana gelebilecek arıza nedeniyle acil olarak tamir edilmesinin gerektiği durumlarda, donatanı, kaptanı, sahibi ve sahibinin yetki verdiği kişi, yatı ve yata ait malzemeyi belgeli deniz turizmi tesisleri dışında da tamir ettirebilme imkânı bulunmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 23 f. 2).

2.2.2. Yabancı Bayraklı Ticari Yatlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yabancı bayraklı yatlar, Türk karasularında her ticari seferin sonuna kadar geçerli olmak üzere seyir izin belgesi ile seyredabilmektedir. Seyir izin belgesinin yat sahipleri veya kaptanları tarafından doğru ve noksansız bir biçimde doldurularak imzalanması ve süresi içerisinde yatlarda bulundurulması zorunludur. Kaptanın, seyir izin belgesinin yatçı nüshasını liman başkanlığına teslim etmesi ile sefer tamamlanmış olmaktadır. Seferini tamamlayan yatlar, sefer bittikten en geç on iki saat içinde liman başkanlığına bildirimde bulunmalıdır. Deniz turizmi tesislerinde kışlayan yabancı bayraklı yatların seyir izin belgeleri kışlama süresince geçerli olmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 42).

Mülkiyetlerinde işletme belgeli otuz yatak ve üzerinde Türk bayraklı yatlara sahip olan deniz turizmi aracı işletmeleri, beş yıla kadar yabancı bayraklı yat kiralayabilir veya yabancı yat işletmelerinin temsilciliğini yapabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 10 f. 2).

2.2.2.1. Yabancı Bayraklı Ticari Yatların Türk İşletmelerce Kiralanması

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli deniz turizmi araçları işletmeleri, yabancı bayraklı yatları, turizm amaçlı ticari faaliyetlerde kullanılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izniyle beş yıla kadar kiralayabilmektedir. Bu izinler gerektiğinde Bakanlıkça uzatılabilmektedir. Bu işletmelerden deniz turizminin geliştirilmesi için her yıl belirlenen miktarda altyapı hizmetlerine katkı payı alınmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 35 f. 1). Yabancı bayraklı deniz turizmi araçlarını kiralayan Bakanlıktan belgeli işletmeler, başvuru dosyalarında

kiralanan yabancı bayraklı deniz turizmi aracına ait en az bir yıllık kira anlaşmasını, sertifikasını, sigorta poliçesini Bakanlığa ibraz etmelidir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 11 f. 1).

2.2.2.2. Yabancı Bayraklı Ticari Yatların Türk Bayrağı Çekmesi

Türk Ticaret Kanunu'nun düzenlediği yabancı gemilerin Türk bayrağı çekme hükümlerine bağlı kalmaksızın, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli deniz turizmi araçları işletmelerinin kiraladığı yabancı bayraklı yatlara kira süresince Türk bayrağı çekilmesine izin vermeye Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir. Bu şekilde Türk bayrağı çekilen yatlardan deniz turizminin geliştirilmesi için altyapı hizmetlerine katkı payı alınmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 36 f. 1).

2.2.2.3. Yabancı Yat İşletmelerinin Türkiye'de Faaliyet Göstermesi

Türkiye dışında kurulu ticari işletmelerinin yatlarını turizm amacıyla Türkiye'de işletmelerine, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca beş yıla kadar izin verilebilmektedir. Bu iznin verilebilmesi için yabancı işletmenin en az altmış yatak kapasitesine sahip yabancı bayraklı yatlarını Türkiye'de bulundurarak yurtdışında pazarlamaları gerekmektedir. Bu izinler gerektiğinde Bakanlıkça uzatılabilmektedir. Bu işletmelerden deniz turizminin geliştirilmesi için her yıl altyapı hizmetlerine katkı payı alınmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 37 f. 1). Yabancı yat işletmelerinin turizm işletmesi belgesi talepleri, Türkiye'deki temsilcileri aracılığı ile sezon başında Bakanlığa yapılmalıdır. Başvuru dosyaları ile yabancı deniz turizmi aracı işletmesi ile temsilci işletme arasında yapılacak en az bir yıllık anlaşma, sertifikalar, yabancı işletmenin ticari sicil kaydına ilişkin belgeler, şirket yetkilisinin imza sirküsü, sigorta poliçesi ve teminatı Bakanlığa ibraz edilmelidir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 12 f. 1). Yatak başı belirlenen deniz turizminin geliştirilmesi için altyapı hizmetlerine katkı payı, yıllık olarak belgelendirme aşamasında yatırılmalıdır. Ancak işletmenin taksitlendirme talebinde bulunması halinde, %25'i peşin alınmak kaydıyla kalan miktar üç eşit taksitte ödenebilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 12 f. 2). Yabancı bayraklı deniz turizmi araçlarından CE uygunluk işareti taşıyan tekneler için üreticisi tarafından düzenlenen uygunluk beyanı veya onaylanmış kuruluş sertifikasının Bakanlığa verilmesi halinde Uygun Teknik Sörvey Raporu aranmamaktadır. Bunun dışında kalan yabancı bayraklı deniz turizmi araçlarına, Ulaştırma Haberleşme ve Denizcilik Bakanlığı'nca Uygun Teknik Sörvey Raporu

düzenlenir ve bir örneği işletmeci tarafından Bakanlığa gönderilmelidir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliğ m. 12 f. 3).

Ticari faaliyette bulunan yabancı bayraklı yatların Türkiye’de belgeli deniz turizmi tesisinde kışlamaları şarttır. Ticari faaliyette bulunan yabancı bayraklı yatlardan, kışlama yapılmaması halinde, deniz turizminin geliştirilmesi için her yıl belirlenen miktarda altyapı hizmetlerine katkı payı alınmaktadır. (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 46 f. 4). Ticari faaliyette bulunan yabancı bayraklı yatların Türkiye’de ve Bakanlıktan belgeli bir yat limanı veya çekek yerinde kışlamaları zorunludur (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliğ m. 13 f. 1). Bakanlıktan işletme belgesi talebinde bulunan yabancı bayraklı yatın, önceki sezondan belgeli olması halinde söz konusu yatın Bakanlıktan belgeli bir deniz turizmi tesisinde karada ya da denizde park ettiğini belirten belgenin Bakanlığa ibrazı gerekmektedir. Söz konusu belgenin ibraz edilememesi halinde, yabancı bayraklı yata ilişkin deniz turizminin geliştirilmesi ve altyapı hizmetlerine katkı payı, Bakanlık yatırılmalıdır. Katkı payını yatırmayan yabancı bayraklı yatların belgesi yenilenmemektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliğ m. 13 f. 2). İşletme belgesi yenilenmeyen veya belge kapsamından çıkarılan yabancı yatların bir önceki yıla ait faaliyetleri nedeniyle deniz turizminin geliştirilmesi ve altyapı hizmetlerine katkı payı yazılı uyarıya rağmen işletmelerce yatırılmazsa, Bakanlıkça söz konusu işletmenin işletme teminatından çözülerek ilgili hesaba yatırılmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliğ m. 13 f. 3).

Deniz turizmi araçları işletmesi belgesi bulunmayan yabancı bayraklı ticari yatların, belirli bir program dâhilinde veya programsız olarak ücret karşılığı yatçı olarak Türk limanları arasında gezi tertip etmeleri halinde 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj). ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcra San'at ve Ticaret Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılmaktadır. Yurtdışından yatçısı ile gelen Bakanlıktan belgesiz yabancı bayraklı ticari yatlardan, deniz turizminin geliştirilmesi için her yıl belirlenen miktarda altyapı hizmetlerine katkı payı, seyir izin belgesi ücretine eklenerek alınmaktadır (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 47 f. 4).

2.3. Türk veya Yabancı Bayraklı Ticari Yatların Mürettebatsız Kiralanması

Türk ve yabancı bayraklı yatlar, gezi, spor ve eğlence amacıyla kullanılmak üzere Türk ve yabancı uyruklu kişilere kiraya verilebilmektedir. Bu şekilde kiralanan yatların kiracıları tarafından ticarî amaçla kullanımı yasaktır (Turizmi Teşvik Kanunu 29. m.). Deniz turizmi araçları işletmeciliği bünyesindeki Türk ve yabancı bayraklı, yatçı

sayısı on ikiyi geçmeyen yatların mürettebatsız olarak kiraya verilebilmesi için, kiralayan yatçılardan en az birisinin yeterli nitelikte ehliyet sahibi olması gerekmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 34 f. 1). Anılan yatlar, yatçılık veya yelken federasyon ve kulüplerince verilen ehliyetler ile yabancıların kulüplerinden aldıkları lisanslar dahil olmak üzere amatör denizci veya yatçı yönetiminde seyir yapabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği m. 31 f. 1).

Turizm mevzuatı uyarınca belgelendirilmiş, ticari faaliyette bulunmaksızın gezi ve sportif amaçlı olarak mürettebatsız (bare-boat). kiralanan ticari yatlar kiracı sıfatıyla Amatör Denizci Belgesi (ADB). sahibi kişilerce sevk ve idare edilebilmektedir. Ayrıca, yabancı uyruklular kendi ülkelerinden almış oldukları belgenin tanıdığı yetkiler çerçevesinde anılan tekneleri kullanabilmektedir (Özel Teknelerin Donatımı Ve Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik m. 15 f. 2).

Yabancı bayraklı yatlar, ancak yabancılara ve yurtdışında ikamet eden Türk vatandaşlarına kiralanabilmektedir (Deniz Turizmi Yönetmeliği m. 35 f. 1).

3. YATÇILARIN HUDUT İŞLEMLERİ

Türk vatandaşları ile yabancılar Türkiye'ye girebilmek ve Türkiye'den çıkabilmek için yolcu giriş - çıkış kapılarındaki polis makamlarına geçerli bir pasaport veya pasaport yerine geçerli bir vesika ibraz etmelidir. Gümrük ve diğer işlemlerin yapılabilmesi için polis makamlarınca giriş veya çıkış işlemlerinin bitirilmesi şarttır (Pasaport Kanunu m. 2).

3.1. Türk Pasaportlu Yatçıların Yurtdışına Çıkış ve Giriş İşlemleri

Türkiye'deki pasaportlardan ilki Diplomatik Pasaportlardır. Diplomatik pasaportlar 28 sayfa olup, dış kapak rengi siyahtır. Hususi Damgalı Pasaportlar 52 sayfa olup, dış kapak rengi yeşildir. Hizmet damgalı pasaportlar 28 sayfa olup, dış kapak rengi gri'dir. Umuma Mahsus Pasaportlar 60 sayfa olup, dış kapak rengi bordodur. Yurt dışında pasaportlarını kaybedenler için Geçici Pasaport ve Seyahat Belgesi de düzenlenmektedir. Ticari yatlarda çalışan mürettebatın sahip olduğu Gemiadamı Cüzdanları da pasaport polisi tarafından onaylandığı takdirde pasaport yerine geçmektedir.

Normalde Türk vatandaşları geçerli bir pasaportla Türkiye'ye giriş yapabilirken pasaportsuz veya vesikasız, geçerli olmayan pasaport veya vesikalarla Türkiye sınırlarına gelerek Türk vatandaşlığını iddia edenler, Türkiye Cumhuriyeti nüfus cüzdanlarını veya kimlik kartlarını

ibraz ettikleri ve bunların kendilerine ait bulunduğu tahakkuk eylediği takdirde Türkiye'ye giriş yapabilmektedir. Nüfus cüzdanı veya kimlik kartlarından başka delil gösterenler ise, bu delillerin kıymeti polisçe takdir edilerek Türk vatandaşı olduklarına kanaat getirilmesi halinde Türkiye'ye kabul olunabilmektedir. Bu kimseler vatandaşlıkları sabit oluncaya kadar gerekirse en yakın idare merkezine gönderilerek, mahalli mülkiye amirinin göstereceği yerde bekletilebilirken, Türk vatandaşlığı sabit olmayanlar ise geri çevrilmektedir (Pasaport Kanunu m. 2).

Yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına on beş Türk Lirası harç alınmaktadır. Çıkış tarihi itibarıyla yurt dışında oturma izni bulunanlar, yedi yaşını doldurmamış olanlar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine kimlik belgesiyle çıkış yapanlar ile yurt dışına ticari amaçla sefer yapan kara, deniz, hava ve demiryolu toplu taşıma ve yük taşıma araçlarının mürettebatı yurt dışına çıkış harcı ödememektedir (Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun m. 1 ve m. 3). Ticari yat mürettebatı olarak yurt dışına çıkışlarda harç muafiyeti, fiilen ticari araçta görevli olarak araçla birlikte yurt dışına çıkanlar için uygulanmaktadır (Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanunun Uygulanmasına Dair Genel Tebliğ (Seri no: 1). m. 2). Yatlarla münferit çıkışlarda yurt dışına çıkış harcı, vergi dairelerine, gümrük saymanlıklarına ve yetkili bankalara ad, soyad ve pasaport numarası belirtilerek makbuz karşılığı ödenebileceği gibi ilgili gümrük saymanlıkları ve vergi dairelerinden "yurt dışına çıkış harç pulu" alınıp pasaport üzerine yapıştırılmak suretiyle de ödenebilmektedir (Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanunun Uygulanmasına Dair Genel Tebliğ (Seri no: 1). m. 4/2).

Birçok ülke turistik amaçla seyahat edebilmek için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına vize yükümlülükleri uygulamaktadır. Vize başvurularında pasaportunuzun geçerlilik süresi de önem kazanmaktadır. Ayrıca, vizeden muaf olmanız halinde dahi, gideceğiniz ülkenin pasaportunuzda aradığı geçerlilik süresini öğrenilmesinde yarar vardır.

Yat turizmi ile alakalı olarak Türkiye topraklarına en yakın ülke Yunanistan olduğundan dolayı Schengen vizesi ile ilgili bilgiler verilecektir. 1995'te yürürlüğe giren Schengen Sözleşmesi ile bu sözleşmeye taraf ülkeler, aralarındaki sınır kontrollerini kaldırmıştır. Bu şekilde oluşturulan Schengen Bölgesi'nde dış sınır kontrollerinde ortak uygulama ve kurallar hayata geçirilmiştir. Genellikle Avrupa Birliği üyesi ülkeler aynı zamanda Schengen Sistemi'ne üye ülkeler iken bunun bazı istisnaları da bulunmaktadır. Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Yunanistan hem Avrupa Birliği hem de Schengen Sistemi'ne üye ülkelerdir. Avrupa Birliği'ne üye olmayan İsviçre, İzlanda, Norveç ve Lichtenstein da Schengen Bölgesi'ne

dahildir. Buna karşılık Birleşik Krallık, İrlanda, Hırvatistan, Romanya, Bulgaristan ve Güney Kıbrıs Avrupa Birliği'ne üye olsa da Schengen Sistemi'nin dışında vize vermektedir. Bir yabancı Schengen Bölgesi'ne üye ülkelerden birinin vizesi ile girdiğinde diğerine serbestçe seyahat edebilmektedir. Turistik amaçla Schengen ülkelerinde toplam konaklama süresi altı aylık bir süre içinde ilk giriş tarihinden başlayarak doksan günü aşmamalıdır. Doksan günden daha uzun süre olan kalışlar için uzun süreli bir ulusal vize başvurusunda bulunulması gerekmektedir.

Diplomatik Pasaport (Siyah Renkli), Hizmet Damgalı Pasaport (Gri Renkli) ve Hususi Damgalı Pasaport (Yeşil Renkli) hamilleri Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına Schengen Bölgesi'ne turistik seyahat için vize uygulanmamaktadır ancak pasaportların geçerlilik tarihleri dönüş tarihinden itibaren üç ay daha uzun olmalıdır. Umuma Mahsus Pasaport (Bordo Renkli) taşıyan Türk vatandaşları Schengen Bölgesi'ne turistik amaçlı ziyaret etmek için vizeye ihtiyaç duymaktadır. Vize başvurusunda bulunan Umuma Mahsus Pasaportun geçerlilik tarihi, başvuru sahibinin Schengen alanını terk etmeyi düşündüğü tarihten sonra en az 3 ay daha uzun olmalıdır.

3.2. Yabancı Yatçıların Türkiye'ye Giriş ve Çıkış İşlemleri

Yabancıların Türkiye'ye girişi ve Türkiye'den çıkışı, sınır kapılarından, geçerli pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerle yapılmaktadır (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 5). Yabancı, pasaport veya pasaport yerine geçen belge ya da belgelerini, Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkışlarda görevlilere göstermek zorundadır. Türkiye'ye girişlerde, yabancıların kapsamlı kontrole tabi tutulması gerekli görülenler, en fazla dört saat bekletilebilmektedir. Yabancı, bu süre içerisinde her an ülkesine dönebileceği gibi dört saatlik süreyle sınırlı kalmaksızın ülkeye kabulle ilgili işlemlerin sonuçlanmasını da bekleyebilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 6 f. 1 ve 5).

Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayan yabancılar, Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 7 f. 1).

Avrupa Konseyi Üyesi Devletler Arasındaki Kişilerin Seyahatleriyle İlgili Avrupa Anlaşması çerçevesinde Almanya, Belçika, Fransa, Gürcistan, Hollanda, İspanya, İsviçre, İtalya, KKTC, Lihtenstein, Lüksemburg, Malta, Portekiz ve Yunanistan vatandaşları Türkiye'ye pasaportları dışında ilgili ülkenin verdiği kimlik kartlarıyla Türkiye'ye

giriş yapabilmektedir (<http://www.mfa.gov.tr/vatandaslarinin-ulusal-kimlik-belgeleri-ile-ulkemize-girebilecegi-ulkelere-iliskin-liste.tr.mfa>).

Vize veya ikamet izni süresi sona eren ve bu durumları yetkili makamlarca tespit edilmeden önce Türkiye dışına çıkmak için valiliklere başvuruda bulunup hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıların Türkiye'ye giriş yasağı süresi bir yılı geçmemektedir. Türkiye'yi terke davet edilenlerden, süresi içinde ülkeyi terk edenler hakkında giriş yasağı kararı alınmayabilmektedir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, yabancıların giriş yasağını kaldırabilir veya giriş yasağı saklı kalmak kaydıyla yabancıların belirli bir süre için Türkiye'ye girişine izin verebilmektedir. Kamu düzeni veya kamu güvenliği sebebiyle bazı yabancıların ülkeye kabulü Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nce ön izin şartına bağlanabilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 9 f. 4, 5, 6 ve 7)..

3.2.2. Yabancılar Uygulanan Vizeler

Yabancılar verilen vizeler, Türkiye'ye giriş için mutlak hak sağlamamaktadır. Vizeler, konsolosluklarca, istisnai durumlarda ise sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce veya Elektronik Vize Başvuru Sistemi üzerinden verilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 11 f. 3 ve 4).

Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalarla ya da Bakanlar Kurulu kararıyla vizeden muaf tutulan ülkelerin vatandaşlarından, Türkiye'ye giriş yapacağı tarih itibarıyla, geçerli ikamet veya çalışma izni bulunanlardan, geçerliliklerini yitirmemiş yabancılar mahsus damgalı pasaport sahiplerinden ve doğumla Türk vatandaşı olup da vatandaşlıktan çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlerden Türkiye'ye girişte vize şartı aranmamaktadır. (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 12 f. 1).

3.2.1.1. Turizm Vizesi

Turizm vizesi, Türkiye'ye turistik veya resmi ziyaret, iş görüşmesi, konferans, seminer, toplantı, festival, fuar, sergi, sportif etkinlik, kültürel ve sanatsal etkinlik gibi amaçlarla gelmek isteyen yabancılar verilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 11 f. 1/a).. Türkiye'de turistik amaçlı bulunacak yabancılar için vizenin veya vize muafiyetinin Türkiye'de sağladığı kalış süresi, her yüz seksen günde doksan günü geçmemelidir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 11 f. 1)..

3.2.1.2. Liman Şehri İzin Belgesi

Mücbir nedenlerle, Türk deniz limanlarını kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancılardan liman şehrine çıkacaklardan vize aranmamaktadır. Hava şartları, kaza, taşıtlarda meydana gelebilecek teknik aksaklıklar ile sağlık sorunları gibi nedenlerle Türk deniz limanlarını kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancılardan, Türkiye'ye girişte liman şehriyle sınırlı olmak üzere ve mücbir sebep süresince vize şartı aranmaksızın ülkeye girişlerine valiliklerce izin verilebilmektedir. On beş güne kadar kalma hakkı sağlayan izin, mücbir sebebin ortadan kalkmasıyla sona ermektedir. Türk hava ve deniz limanlarını, yolcularının sağlık sorunu yaşaması nedeniyle kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancılardan sadece hastalanan yabancı ve refakatçisi bu kapsamda değerlendirilmektedir. Türkiye'ye girişine izin verilmeyecek yabancılar ise sağlık sorunu yaşamaları hali dışında bu kapsamda değerlendirilmemektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 14 f. 1 ve 2).

Deniz limanlarına gelip, yetmiş iki saati geçmemek kaydıyla, liman şehri veya civar illeri turizm amaçlı gezecek yabancılardan Türkiye'ye girişte vize şartı aranmayabilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 12 f. 2). Vizesiz giriş izni valiliklerce deniz sınır kapılarında verilebilmektedir. Bu kapsamda çıkışlar da aynı limandan yapılmalıdır. Giriş limanı dışında başka bir liman veya sınır kapısından çıkış yapmak isteyenler olduğunda transit vize harcı alınarak çıkışlarına izin verilebilmektedir. Ülkeye girişine izin verilen yabancıların süresinde ülkeden çıkışını acente veya taşıyıcı taahhüt etmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 14 f. 3 ve 4).

3.2.1.3. Sınır Kapılarında Verilen Vizeler

Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek yabancılar hariç, deniz limanlarına gelen ticari gemi ve ticari yat mürettebatının ülkesine veya başka bir ülkeye devam etme veya aynı limanda başka bir gemiye katılma zorunluluğunun ortaya çıkması durumunda ise en fazla yetmiş iki saate kadar kalış hakkı sağlayan vize verilmektedir. Bu kapsamda olan yabancılara sınır vizesi verilmesinde yabancıların yeterli miktarda para ve dönüş bileti bulundurulması ve ülkeden süresinde çıkışının gemi acenteleri tarafından taahhüt edilmesi şartları aranmaktadır (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 15 f. 1/d ve 4).

3.2.1.4. Turizm Amaçlı Kısa Süreli İkamet İzni

Türkiye’de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların kısa süreli ikamet izni almaları zorunludur. Bu açıdan Türkiye’ye yatları gelen ve Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan onaylı bir yat limanında doksan günden fazla kalmak isteyen yatçıların kısa süreli ikamet izni almaları gerekmektedir. Eğer kısa süreli ikamet izni yurt dışında iken alınmışsa, yurt dışında alınan kısa süreli ikamet izni, altı ay içinde kullanılmaya başlanmadığında geçerliliğini kaybetmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu m. 19 f. 1).

Kısa dönem ikamet izni, her defasında en fazla birer yıllık sürelerle verilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 28 f. 1). Yabancılar Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek zorundadır. Yat turizmi kapsamında Türkiye’ye yatlarıyla gelen yabancılar, Türkiye’de yatlarının bağlı bulunduğu yat limanlarını, ikamet adresi olarak gösterebilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 22 f. 9).

Zorunlu kamu hizmeti, görev, eğitim veya sağlık nedenleri haricinde son bir yıl içinde toplamda yüz yirmi günden fazla süreyle yurt dışında kalınması durumunda yabancıların ikamet izni iptal edilmektedir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği m. 29 f. 1/c).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yat turizmi mevzuatında deniz aracı, gemi, yat ve tekne ayrımı açık ve net değildir. Bu ayrımların yapılması gerekmektedir. Yat turizmi alanında farklı bakanlıkların yetki alanlarında çok çeşitli kurallar uygulanmaktadır. Bu kuralları özellikle Türkiye’ye yatları ile gelen yabancı yatçıların uygulaması pratikte mümkün olmamaktadır. Türkiye karasularına ilk defa gelen yabancı bir yatçının seyir izin belgesini tedarik edip, Liman Başkanlıkları, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Deniz Polisi ve ilgili Gümrük Muhafaza Müdürlükleri’nde işlem yaptırması pratikte mümkün olmamaktadır. Bu kuralların basitleştirilerek tek kurum üzerinde toplanması ve bu kurallar bütünü harmonize edilerek tek bir işlem ile görülmesi gerekmektedir.

Dünya genelinde uygulanan uluslararası kurallar gereği on ikiden fazla yolcu taşıyan her deniz aracı yolcu gemisi olarak kabul edilmekte ve ona göre denetlenmektedir. Bu konu özellikle Türk Bayraklı gulet tipinde olan yatlarla Ege Denizi’nde gerçekleştirilen yat turizmi organizasyonlarında önem kazanmaktadır. Yunanistan tarafından Paris Liman Devleti Kontrolü Memorandumu kapsamında uluslararası sefer

yapan ticari yatlarla yapılan denetimlerde, söz konusu yatların malzeme ve yapım tekniği bakımından uluslararası sözleşmelerinin gerekliliklerini karşılayamadığından dolayı tutuklanması söz konusu olmaktadır. Bu açıdan gulet ve benzeri ahşap malzemedan yapılmış ticari yatlar için ilkel yapıli ahşap gemi tanımı getirilmiştir. Yat turizmi faaliyetlerinde bulunan gulet ve benzeri yatlar ilkel yapıli ahşap gemi statüsünde belgelendirilecektir.

KAYNAKÇA

Kanunlar

- Pasaport Kanunu <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/27757>
Erişim Tarihi: 07.02.2017
- Gemi Sağlık Resmi Kanunu
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/28056> Erişim Tarihi:
07.02.2017
- Turizmi Teşvik Kanunu <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/31812>
Erişim Tarihi: 07.02.2017
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/26396> Erişim Tarihi:
07.02.2017
- Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/29611> Erişim Tarihi:
07.02.2017

Yönetmelikler

- Deniz Turizmi Yönetmeliği
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/30920> Erişim Tarihi:
07.02.2017
- Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/35431> Erişim Tarihi:
07.02.2017
- Gemilerin Teknik Yönetmeliği
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/39337> Erişim Tarihi:
07.02.2017
- Limanlar Yönetmeliği <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/41724>
Erişim Tarihi: 07.02.2017
- Özel Teknelerin Donatımı Ve Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/38373> Erişim Tarihi: 07.02.2017
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulamasına İlişkin Yönetmelik <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/72683> Erişim Tarihi: 07.02.2017

Genelgeler

Gemi Atık Takip Sistemleri Uygulama Genelgesi (2013).
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/55081> Erişim Tarihi:
07.02.2017

Tebliğler

Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği
<https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/39610> Erişim Tarihi:
07.02.2017

Yatlara İlişkin 9 Sayılı Gümrük Genel Tebliği
<http://muhafaza.gtb.gov.tr/mevzuat/teblig/9-sayili-gumruk-genel-tebliği-yatlara-iliskin> Erişim Tarihi: 07.02.2017

Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanunun Uygulanmasına Dair Genel Tebliğ (Seri no: 1). <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/37958>
Erişim Tarihi: 07.02.2017

İnternet

Dışişleri Bakanlığı (2011). Vatandaşlarının Ulusal Kimlik Belgeleri ile Ülkemize Girebileceği Ülkelere İlişkin Liste
<http://www.mfa.gov.tr/vatandaslarinin-ulusal-kimlik-belgeleri-ile-ulkemize-girebilecegi-ulkelere-iliskin-liste.tr.mfa> Erişim
Tarihi: 08.01.2018